

eTabiŕa

4/2022

Obsah

Dobré čtení

- [6](#) Muži na hraně - Abramův fatální „time out“
- [28](#) Báseň (a píseň) Mlha
- [10](#) KáPéZetka DUCHOVNÍCH VITAMÍNŮ pro ženy a manželky v každodenním boji

Můj příběh

- [8](#) Život s těžkou nemocí

Fejetony a úvahy

- [3](#) Cítit, nebo myslet? - úvodník
- [4](#) Nárok, vděčnost a věčnost
- [12](#) Přiměřené těšení
- [13](#) Sníh jako Boží dar?

Cestománie

- [19](#) Procházka napříč staletími aneb v závětrí velkoměsta (Berlín)

Jak na to

- [17](#) Deskovky nejsou jen Dostihy a sázky
- [24](#) Vyrábíme s dětmi i pro děti

Receptárium

- [23](#) Paulinky vaří

Tabita představuje

- [14](#) Nové knihy
- [15](#) Práce vězeňské kaplanky

*Vždy předce k Bohu má se
mlčelivě duše má, od něhož
jest spasení mé.
(Žalm 62,2 Kralická bible)*

eTabitu najdete i na Facebooku

Vydává: Tabita Česká republika z. s., kolektivní člen KMS
Redakční rada: Luba Šťastná, Alena Šelongová, Milena Krumphanzlová, Věra Dvořáková, Michaela Šťastná
Grafická úprava: Alexandra Šillerová
Jazyk. korektura: Věra Dvořáková, Milena Krumphanzlová
Expedice: Michaela Šťastná
Použité fotografie jsou ze soukromých sbírek a internetových fotogalerií s licencí Public domain.
Adresa: Havlíčkovo nám. 548, 284 01 Kutná Hora
email: etabita@etabita.cz, IČO: 22756787
Za obsah odpovídá autor článku.

Pokud chcete dostávat Tabitu zdarma, přihlaste se k odběru na adrese expedice@etabita.cz.

Pište nám na etabita@etabita.cz

Na stránkách www.etabita.cz najdete nejen již vyšlá čísla, ale i jednotlivé články podle rubrik. Těšíme se na vaše komentáře.

Tabitu rozesíláme bezplatně, protože chceme, aby se dostala k co možná největšímu počtu čtenářů.

I když všichni na Tabitě pracují zdarma, neubráníme se pravidelným nutným výdajům.

V tuto chvíli jsme na tom tak, že nemáme prostředky na vydání dalšího čísla. Pokud považujete za dobré, aby Tabita vycházela, podpořte nás prosím.

Své příspěvky můžete posílat na účet 2900233343/2010

Za jakoukoliv částku předem děkujeme.

Pro příspěvek můžete použít QR kód.

Částku doplňte.

QR Platba

Žít pocity, rozumem, nebo vírou?

Luba Štátná

Zkracují se dny, venku se válí mlha, všude voní (či pro někoho zapáchá) spadané listí. Všude se vkrádá zima a s ní se vkrádají i melancholické pocity. Někdy je příjemné se jim poddat, někdy nám ztrpčují den.

Pocity. Kdybychom řekli, že pro nás nejsou důležité, lhali bychom. Bůh nás stvořil jako bytosti, které mají pocity. Díky nim prožíváme úžasné chvíle, ale jsou zde i proto, aby nás varovaly, že něco není v pořádku. Pocity hrají důležitou roli v lásce, přátelství, ve vztazích s lidmi, ale i ve vnímání přírody a Božího stvoření vůbec. Jsou naší součástí. Pocity jsou úžasný Boží dar. Ale do jaké míry se jimi máme řídit?

Nedávno jsem viděla kousek filmu Železná lady. Již stará Margaret Thatcherová je u lékaře. Je to v době, kdy vyklízí věci po svém zemřelém manželovi. Když jí lékař říká „... teď musíte cítit...“, odpovídá: „Co musím cítit? Řekněte, co musím cítit. Lidé dnes nepřemýšlejí, oni cítí. Jak se cítíte, naše skupina cítí... Proč se mě nezeptáte, co si myslím?“

Ano, je důležité používat rozum, který nám Bůh dal. Velmi důležité. Jenže naše myšlení může také selhat. Někdy i docela lehce. Je tolik informací, slyšíme tolik názorů, čteme tolik výkladů. Je lehké se v tom zamotat, splést, myslet si něco, co se později

ukáže jako mylné. A to nemluvíme o podlehnutí dezinformacím. Také doba se rychle mění a může se stát, že zjistíme, že to, co jsme si mysleli před dvěma lety, už dnes vlastně neplatí. Přesto je pro nás myšlení stěžejní. Bez rozumu, bez lidského myšlení, bychom vlastně ani nebyli lidé. Myšlení je úžasný Boží dar. Ale do jaké míry se jím máme řídit?

Co tedy dělat? Řídit se rozumem, nebo city? Bůh nám však nedává jen pocity a rozum. Dává nám i víru.

Když se víra spojí s rozumem i s city, tak to funguje.

Více se o víře, ale i rozumu a citu dočtete v článkách tohoto čísla.

Nárok, vděčnost a věčnost

Dan Drápal

Události posledních let a zejména posledních měsíců vyvolávají v řadě křesťanů zvýšený zájem o konec světa a očekávání, že konec je už opravdu blízko. Tento postoj mě nepřekvapuje, nicméně přiznám se, že ho nesdílím. Ne snad proto, že bych na druhý příchod Ježíše Krista nevěřil. Ne snad proto, že bych se domníval, že se světem je vše v pořádku a že Bůh nemá důvody se hněvat. Je to dáno spíše tím, že od okamžiku, kdy jsem přijal Pána Ježíše jako svého Spasitele a Pána, si uvědomuji, že můj osobní konec může nastat kdykoli, třeba ještě dnes. Prostě si myslím, že na konec musíme být připraveni neustále, ať už Pán přijde

zítra nebo za tisíc let. Jedna generace zakusí skutečný konec, všechny předchozí ho mohou očekávat. Spory o to, kdy konec nastane, postrádají smysl, když si uvědomíme, že náš osobní konec může nastat třeba zítra.

V den, kdy jsem přešel ze smrti do života, mi ovšem nebyla jasná spousta věcí, které jsou mi jasné dnes. Tehdy bych nedokázal formulovat to, oč se pokusím nyní: Člověk může prožít svůj život s postojem nároku, nebo s postojem vděčnosti.

Domnívám se, že pokud v člověku převažuje postoj nároku, nemůže být nikdy opravdu šťastný. Jakmile máme pocit, že společnost, církev, Bůh, náš

životní partner, naši rodiče nebo naše děti nám něco dluží, budeme sice usilovat o změny a možná i nějakých dosáhneme, ale pořád budeme mít pocit, že nejsme u cíle, ba že se nám cíl vzdaluje. Něčeho dosáhneme – ale ono se ukáže, že je to vlastně málo.

Přijetí spásy v Ježíši Kristu nás zbavuje strachu ze smrti. Přitom o smrti přemýšlíme více – právě proto, že se jí nebojíme a nemusíme ji vytěšňovat za hranice svého vědomí. Současně si uvědomujeme, že velice upřímně míněné přání, zcela běžné mezi nevěřícími a k mému zděšení stále častěji zaznívající i z úst věřících, totiž „hlavně to zdraví“, je dosti mimo. Zdraví

je skvělá věc a budme za něj vděční. Nicméně fakt to není to hlavní. To hlavní je život věčný v Pánu Ježíši Kristu.

Zdraví je pro nás pouze prostředek, abychom mohli naplňovat své poslání. Jako téměř každý stárnoucí člověk mám určité zdravotní potíže. Některé souvisí s dědičností. Svého dědečka, který trpěl podobnými neduhy jako já, jsem přežil již o čtyři roky – díky moderní medicíně a lepším lékům. A protože nemám postoj nároku, ale postoj vděčnosti, беру tato léta, v nichž žiji, jako zvláštní, mimořádný dar. Vždyť bych tady už vůbec nemusel být.

Jsem za ten dar opravdu vděčný, ale dávám si pozor, abych nebyl příliš připoután k této zemi, k tomuto věku. Pro křesťana není ideálem dlouhověkost, i když za ni může a má být vděčný. Co je tedy ideálem?

Slyšel jsem o jednom křesťanovi, který prožil klinickou smrt a setkání s Ježíšem. Nevím přesně, jak toto setkání probíhalo a co vše při něm bylo řečeno, ale pamatuji si, že Ježíš onomu křesťanovi položil otázku: „Naučil ses milovat?“

Tato otázka mě hluboce zasáhla. Netrápí mě otázka „Co když přijde Pán

pozítí?“, ale otázka: „Naučil jsem se milovat?“

Podle legend – které v tomto případě mohou mít historické jádro a jsou uvěřitelné – byl staříčkový apoštol Jan jediným apoštolem, který se dožil vysokého věku. Prý dožíval v Efesu, a když ho téměř stoletého přinášeli a odnášeli z bohoslužeb, říkával prý opakovaně: „Synáčkové, milujte se!“ (Když si čteme Janovy listy, zejména ten první, tak nám to připadá velmi uvěřitelné.)

Mám za to, že jde-li člověk cestou nároku nebo cestou vděčnosti, vše se na této cestě jakoby zrychluje a prohlubuje. Jako by se naplňovalo slovo ze závěru knihy Zjevení, které se mi vetřelo pod kůži ještě v kralickém znění: „kdo smrdí, smrdí ještě; a kdo jest ... svatý, posvětiž se ještě.“ Máme na této zemi jen omezený čas, abychom se rozhodli, kde budeme trávit věčnost.

K naší chalupě v Jeseníkách přicházíme přes dřevěný mostek. Ten vždy po několika málo letech uhnije a je potřeba udělat nový. Ani nevím, kolikrát jsem ho za svého života obnovoval – snad desetkrát či dvanáctkrát? Letos jsem si

od milého bratra truhláře Holuši nechal udělat dva solidní trámký a potřebná prkénka z modřínového dřeva, které výborně snáší vlhkost. Mám to vše složené v garáži a až uhnije mostek, který jsem narychlo stloukl loni v září, instaluji tam nový. Když jsem materiál v garáži skládal, došlo mi, že tento kvalitní mostek bude asi poslední, který za svého života nejen pološím, ale i zakusím. Je zajímavé, jak po sedmdesátce člověk začne přemýšlet o tom, co vlastně bude ještě do konce života potřebovat a co už nikoli, co ještě stačí a co už ne.

Pokud vám tyto úvahy připadají poněkud smutné a morbidní, je to fakt váš problém. (Ale Ježíš ho může vyřešit!) Tyto úvahy nevyvolává strach – naopak. Neboť s přibývajícímí lety přibývá i vděčnost.

Ano, každý den je dar navíc. Už jsem tady nemusel být.

Ovšem kardinální otázka zůstává: Naučil jsem se milovat? Tato otázka je mnohem důležitější než dlouhověkost nebo krátkověkost.

Agónie důvěry, ale čí: Abrama, Sáráj nebo Hagary? aneb Abramův fatální „time out“

Petr Plaňanský

Vzpomínám-li si dobře, opouštěli jsme Abrama ve víru otázek při jeho zvláštním setkání s Hospodinem. Během oběti, nad níž se snesl soumrak s nočními děsy, je tento muž znovu ujištěn o Boží péči, sám Hospodin zaslíbil, že se postará o jeho dědice. Abramovi zazářila jiskra naděje – Stvořitel o jeho starostech i pochybnostech bezesporu ví, jistě má řešení.

Jenže, znáte to. I ten nejodolnější nezmar si někdy potřebuje vybrat svou slabou chvíli. Když se pochlapí ten první, zahlodá červ pochybností u druhého. A selže-li v našich očích „plán A“, máme pro jistotu připravený „plán B“, někdy i „C“ či „D“. Platí to dnes, stejně jako to platilo ve starověku, jak se můžeme dočíst v následujících řádcích:

Sáráj, žena Abramova, mu nerodila. Měla egyptskou otrokyni, která se jmenovala Hagar. Jednou řekla Sáráj Abramovi: „Hle, Hospodin mi nedopřál, abych rodila, vejdi tedy k mé otrokyni, snad budu mít syna z ní.“ Abram Sárájiny rady uposlechl.

Vzala tedy Abramova žena Sáráj svou otrokyni, Hagaru egyptskou, deset let po tom, co se Abram usadil v kenaanské zemi, a dala jí svému muži Abramovi za ženu. I vešel k Hagarě a ona otěhotněla. Když viděla, že je těhotná, přestala si své paní vážit.

Tu řekla Sáráj Abramovi: „Mé příkoří musíš odčinit. Sama jsem ti dala svoji otrokyni do náruče, ale ona, jakmile uviděla, že je těhotná, přestala si mě vážit. Ať mezi mnou a tebou rozsoudí Hospodin.“

Abram Sáráji odpověděl: „Hle, otrokyně je v tvých rukou, nalož s ní, jak uznáš za dobré.“ Od té doby ji Sáráj pokořovala tak, že Hagar od ní uprchla. (Genesis 16,1-6)

V příběhu o zplodění syna touhy, který se nakonec nestane dědicem Abramova duchovního i fyzického bohatství a požehnání, hraje první i druhé housle ženy. Což je překvapivé zvláště proto, že ujištění ohledně syna bylo zaslíbeno Abramovi. Muž víry a odhodlání, muž

trpělivosti i akce je najednou v roli značně pasivního spoluúčastníka. Pouhý nástroj právě rozehraného vražedného dámského gambitu.

Iniciativu zde jednoznačně přebírá Abramova manželka Sáráj. Podle našich dostupných znalostí navrhne manželovi to, co bylo v tehdejší civilizaci-kulturním okruhu patrně obvyklé: „Nemohu-li mít s tebou dítě já, pak jej budu mít prostřednictvím tebe a mé otrokyně.“ Abram a Sáráj se stávají historicky prvním písemně doložitelným manželským párem, který do své touhy po dítěti vtáhne proti jeho vůli někoho třetího. Jsou prvními v dlouhé řadě těch, kdo je budou až do naší doby obdobným či ještě horším způsobem následovat. Z muže, který je po právu později nazýván „otcem všech věřících“, je v tuto chvíli jen tvárný dárce biologického materiálu v rukou své podnikavé ženy. Znám to drsně, přesto povědomě. Skoro jsem v pokušení tvrdit, že až děsivě aktuálně.

Jenže to máte tak, když do své touhy

a nedočkavosti angažujete někoho dalšího, a navíc mu nedáte na výběr, nepřinese to na konci dne příliš chvaly-hodné výsledky. Těhotná Hagar, vědoma si své nabyté důležitosti, vycítí příležitost, jak se vymanit z područí své manipulativní paní. To přeci ona, Hagar, je nositelkou toho tolik očekávaného dědice. To přeci jí a jenom jí nyní náleží úcta. A podle všeho dává Sáráj její neuvážený krok pěkně „sežrat“. Sáráj si stěžuje manželovi. Ba co víc, do šlamastyky, kterou si sama způsobila, zatahuje Hospodinův soud.

Abram se, k našemu údivu, zachová stejně „gumově“ jako v případě žádosti zplození syna s otrokyní. Nechá na dámách, aby si svůj spor vyřešily, pokud možno bez jeho účasti. Jednoduše se

mezi ty dvě nabroušené baby nechce míchat.

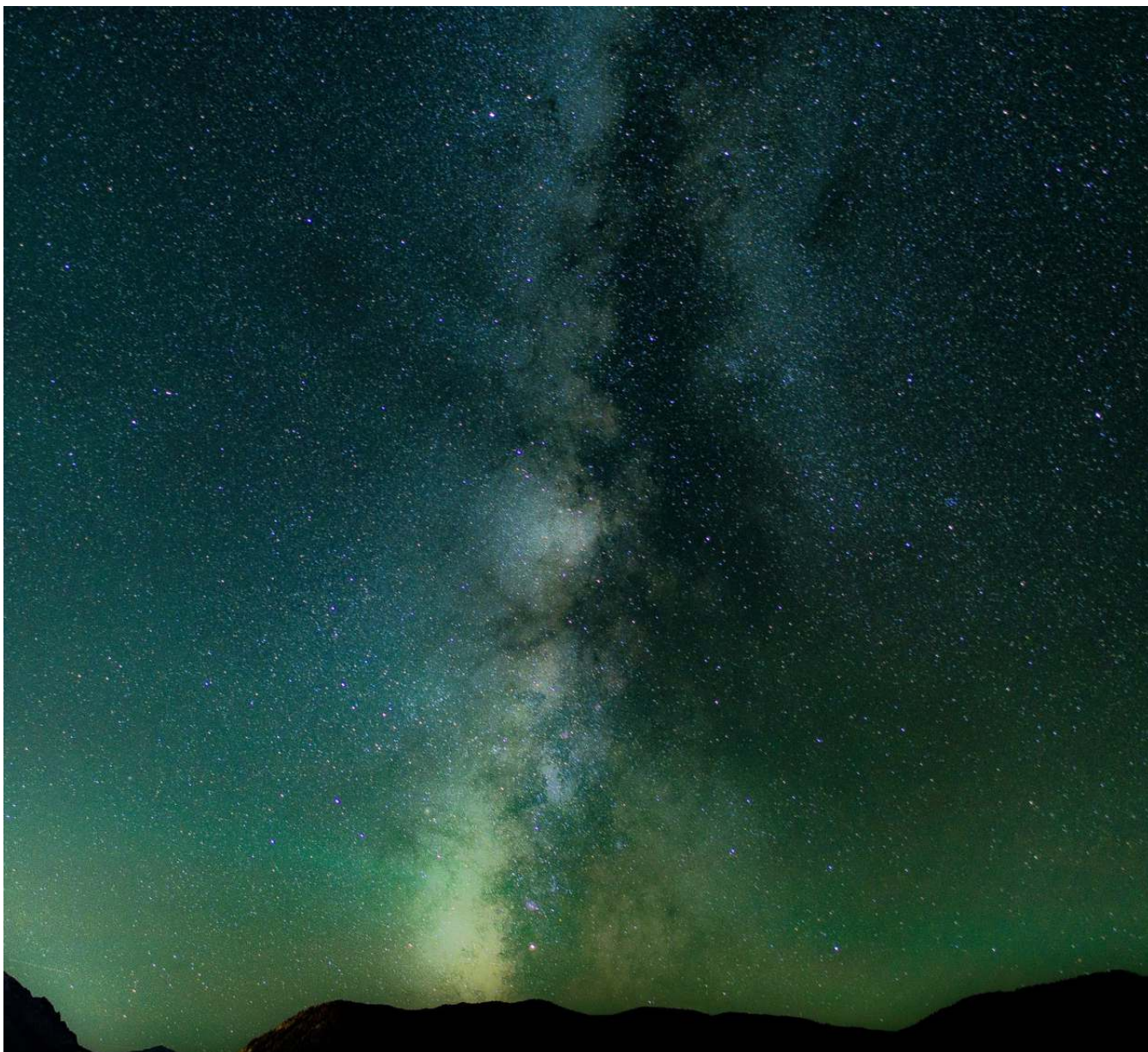
Ta ne zcela uchopitelná situace je pro nás trochu „silná káva“. Najednou máme před sebou vzory víry tak trochu „v nedbalkách“. Kam se poděla důvěra? Kde je odhodlání? Kam se zakutálela vytrvalost? A milosrdenství?

Jak pozdější dějinné události ukážou, nejde o pouhý „time out“, který si v tomto příběhu Abram vybral, nýbrž jde o fatální selhání. Selhání, jehož ovoce přetrvá do dnešních časů v podobě nekonečného sporu o pravověrnost duchovního dědictví mezi Ismaelity (Araby) a Izákovci (tedy Židy).

Tváří tvář takovému příběhu si po právu klademe otázku: Proč naši hlavní

hrdinové musí někdy tak podivně (a pitomě) selhávat? Možná proto, abychom si sami uvědomili, že i ti, kdo jsou pro nás nejzřejmějšími příklady, v sobě nesou čmouhy tmy, zatímco i ty nejtemnější postavy naopak v sobě mohou mít skryty jiskry božského života. Abram, Sáráj či Hagar rozhodně nejsou černobílými hrdiny, stejně jako jimi není nikdo z nás.

Budme tedy sami u sebe opatrní v předčasných siláckých řečech a u druhých v předsudcích a povrchních soudech... Však až teprve konec celého příběhu odhalí pestrou a nečekanou pointu. Jenže si ještě musíme chvilku počkat, stejně jako si Abram počkal na toho skutečného syna zaslíbení...

Ve zdraví i v nemoci ...

Ptala se Milena Krumphanzlová

Andrea, 39 let, je vdaná, má dvě děti – syn (11 let) a dcera (7 let), povoláním je učitelka, dnes v plném invalidním důchodu. Již 13 let bojuje s nevléčitelnou nemocí, chronickým autoimunitním zánětem jater.

1. Jaká byla tvoje reakce, když ses dozvěděla svoji diagnózu a možné další komplikace s ní spojené?

Moje první reakce byl samozřejmě naprostý šok. Čerstvě jsem dokončila VŠ, pár let jsem byla vdaná, dostala jsem nabídku na práci v oboru, sportovala jsem, toužila jsem po dětech ... a najednou mnohatýdenní pobyt v různých zdravotních zařízeních, lékařská vyšetření, nejistota, strach z neznáma, z budoucnosti ... odloučení od blízkých... To byly mé bezprostřední pocity. Pán Bůh to dobře zařídil, že nevíme dopředu, co nás čeká, protože daleko těžší situace jsem měla teprve před sebou.

2. Kdy začala nemoc výrazněji zasahovat do tvého života? A jak tě její projevy v současnosti omezují?

Prvních pár let jsem o své nemoci vlastně moc nevěděla. Každodenní součástí mého života se sice stalo užívání nejrůznějších medikací, ale

omezení jsem výrazně nepocítovala. Po rekonvalescenci jsem se vrátila do práce, opět začala sportovat a žít plnohodnotný život. Myslím, že ani mé okolí nevnímalo velikou změnu v mém zdravotním stavu.

Zhruba před třemi lety se ale můj stav začal zhoršovat. Funkce jater začíná být nedostatečná a začaly se přidružovat další potíže, které už moje běžné fungování ovlivňují – běžnou péčí o děti a domácnost už zvládám jen s pomocí rodiny a přátel. Únava, nedostatek energie, případně i bolesti mi nedovolují již fungovat bez omezení. O to vděčnější jsem za svoji biologickou i duchovní rodinu, která mě podporuje nejen v praktických věcech (hlídání dětí, vyzvedávání dětí ze školy, pomoc s úklidem, nákupem...), ale i psychicky.

3. Jak ovlivnila nemoc tvoje rozhodování založit rodinu a mít děti?

Po dětech jsem toužila hned po dokončení studií a to se nezměnilo ani s nemocí. Však také jedna z mých prvních otázek lékařům se týkala možnosti mít v budoucnu děti. Jejich odpověď mě povzbudila a dala naději. Mysleli jsme si, že to bude s plánováním rodiny komplikované, bude to dlouho trvat a třeba se to ani nepovede... Dnes ale víme, že Pán Bůh znal naše touhy a vyslyšel naše prosby, protože jsem bez problémů přivedla na svět dvě krásné, zdravé děti, které jsou pro nás důkazem Boží lásky k nám.

4. Co ti nejvíce pomohlo smířit se s touto životní situací?

Je těžké jednoznačně říci, že jsem s touto situací smířená, protože pocity jdou nahoru, dolů. Spíš je to o tom, že jsem

mohla poznat Boží věrnost a lásku za každé situace. To se nemění... Víím, že mě Pán Bůh má rád a stojí při mně v nemoci i ve zdraví. Někdy se cítím mizerně, jsem našťvaná, není mi dobře... výsledky vyšetření jsou špatné, objevují se a zase mizí různé komplikace, ale Pán Bůh je pořád stejně milující a na to se mohu spolehnout. Takže pocity a okolnosti se mohou měnit, ale Boží láska ne. A to mě drží nad vodou.

5. Co naopak bylo nejtěžším obdobím v tvém životě?

Jak už jsem říkala, je dobře, že nevíme, co nás čeká v budoucnu. Z mého pohledu ale jedno z nejtěžších období prožívám právě teď. Přišla jsem o maminku a bratra, nemoc se rapidně zhoršuje, z měsíce na měsíc nevím, jak bude pokračovat další léčení. Většinu času trávím doma, protože nemám sílu být aktivní déle než pár hodin denně. Zahájila jsem léčení v IKEMu, kde lékaři zvažují transplantaci jater. Je velice těžké nebýt dětem mámou, jak bych si přála... jezdit s nimi na kole, chodit na houby nebo na procházky atd. Neztrácím ale naději, že mě tady na Zemi ještě něco čeká, že má pro mě Pán Bůh ještě nějaké úkoly.

6. Jakým způsobem se za uzdravení modlíš a do jaké míry se svěřuješ do péče lékařů?

Jsem přesvědčená o tom, že Pán Bůh je největší a nejmocnější lékař. On může vyléčit cokoliv a kdykoliv. Pokud je to jeho vůle, i nejhorší prognózy lékařů se mohou změnit v uzdravení. V tom smyslu se také modlím, s vírou v to, že Pán Bůh může cokoliv. Lhala bych ale, kdybych nezmínila, že jsem vděčná za přátele, kteří se za mě věrně modlí i ve

chvilích, kdy já sama na to nemám sílu, někdy i víru. S pokorou se ale také snažím přijmout i to, že se Boží láska k nám neměří podle toho, zda jsem nebo nejsem zdravá. Nikdo nechce být nemocný, ani já ne. A tak se snažím s důvěrou přijímat to, co je pro mě připraveno (jde mi to někdy více, někdy méně). Zdaleka ale nejsem rezignovaná. S důvěrou jezdím k lékařům, skrze které Pán Bůh může jednat. Dostávám se na místa, kam se mnoho lidí nepodívá za celý život... setkávám se se sestřičkami, lékaři... máme už vybudované vztahy a je mi výsadou se s nimi dělit i o svoje zkušenosti a životní postoje.

7. Jak se díváš do budoucnosti? Co je ti největší oporou a povzbuzením?

Téma budoucnosti je teď u nás doma velkým tématem. Když je člověk mladý, krásný, zdravý, úspěšný, velice lehce zapomíná na to, že je tu na zemi jen na

určitou dobu a opravdový domov je teprve s Pánem Bohem v nebi. Naše rodinná situace nás nutí dívat se na život jako takový trochu jinak. Nechce se mi opouštět své nejbližší, je mi tu vlastně dobře a zažívám spoustu složitých, ale i krásných chvil s rodinou a přáteli, přesto vím, že jednou to tu pro mě – pro nás pro všechny - skončí. Nevím, jak dlouho to bude trvat, ale povzbuzením je mi to, že vím, komu jsem uvěřila, a že konec na zemi znamená začátek věčného života s Bohem. To vůbec není špatný výhled do budoucnosti! A když mi pak děti řeknou, že se těší, až se v nebi znovu shledáme, hřeje mě to u srdce.

Mojí velikou oporou je samozřejmě manžel, děti, rodiče, babičky... Bez jejich pomoci a podpory bych se v tuto chvíli neobešla. Napříč denominacemi máme také mnoho bratrů a sester, kteří jsou připraveni nám pomoci, a já vím, že jejich nabídky nejsou jen prázdná slova.

8. Máš nějaké doporučení nebo radu, jak může člověk v podobné situaci nalézt pokoj a naději?

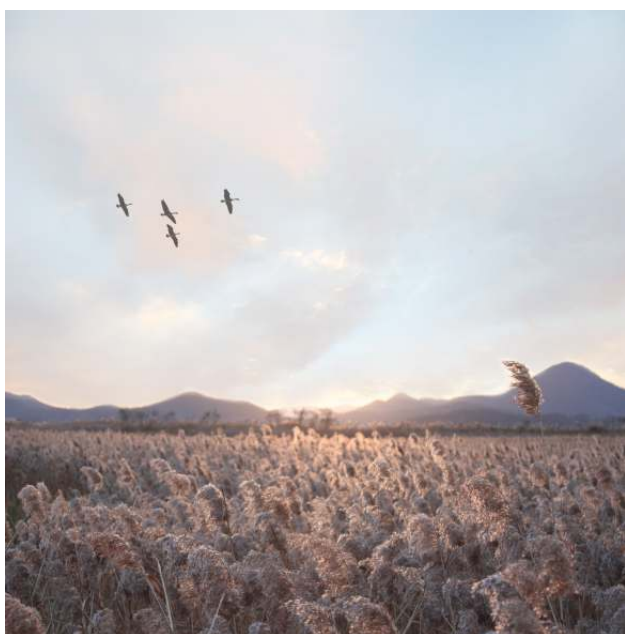
Na prvním místě by měl být člověk smířený s Bohem a mít jistotu, že má vyřešený vztah s Pánem Ježíšem. Díky jistotě spasení a naději na věčný život s Bohem se mnohé nepříjemnosti snáší lépe. Také se mi osvědčilo, že je dobré si své starosti nenechávat pro sebe, neuzavírat se lidem, ale sdílet s ostatními své zápasy a dávat jim prostor, aby mohli pomoci. Ale popravdě, není vždy snadné uvést tato doporučení a rady do praxe. :)

KáPéZetka DUCHOVNÍCH VITAMÍNŮ pro ženy a manželky v každodenním boji

Kateřina Šťastná

(nakladatelství Cesta, 2019)

MOC AKTIVIT

Pomocť Ti může dávka
vitamínů pro duchovní život:

**Vitamín D – důvěra,
vitamín U – upřímnost,
vitamín Ch – chvály,
vitamín S – spoléhání na Něj,
vitamín V – vděčnost.**

I
Nikomu se nezavděčíš. Snažíš se, jak můžeš, staráš se o rodinu, myslíš na jejich potřeby ještě dřív, než je stihnou vyslovit, ale cítíš jen nevděk. Cokoliv uděláš, není dost dobré. Necítíš vděk ani úctu – jen kritiku.

Jako by viděli jen drobné nedostatky a to všechno velké, co jsi pro ně udělala, přehlédli. Pán se cítil úplně stejně. Trpěl v Getsemanské zahradě. Zažil veškerá pokušení všech lidí na celém světě! Zažil neskutečnou bolest, a kdyby mu Otec nepomáhal a neposiloval ho, zemřel by ještě dřív, než ho přibili na kříž. Jak často i On cítí nevděk a nelásku. I tvoji. Ale nezlobí se na tebe, odpouští ti a čeká tě s otevřenou náručí. Když tě ničí nevděk tvých blízkých, spoj se s jeho bolestí. Přidej svou k tě jeho.

I kdyby všichni na celém světě byli proti tobě, On je s tebou.

Za všechno to mé starání jen samý nevděk. Není to fér. Jsem našťvaná! Odevzdávám ti svou frustraci, odevzdávám ti svou neochotu dál se starat.

Milý Ježíši, děkuji ti, že jsi na sebe vzal veškeré utrpení všech lidí, i to moje. Že díky tobě se z nesnesitelných věcí stávají snesitelné. Chválím tě, že ty nejsi vůči mně nikdy nevděčný.

II

Jak často hodnotíš věci, lidi, setkání, co jsi říkala a neříkala, dělala nebo nedělala – podle toho, jaký z toho máš pocit. Dvakrát uděláš stejnou věc, ale jednou z ní máš dobrý pocit a podruhé špatný.

Někdy se Ti něco povede, ale máš z toho špatný pocit, jindy se ti zase něco úplně nepovede, ale potom z toho máš docela dobrý pocit. Věc může být dobrá, a dokonce velmi dobrá, ale ten zlý se ti snaží namluvit, že to bylo úplně špatně. Vyzdvihne jeden nepatrný nepovedený detail a jeho optikou zhodnotí celou akci. Nevěř moc svým pocitům. Zvláště pokud tě vedou do úzkosti a deprese, do pocitů selhání a nedostatečnosti. Někdy ti špatný pocit může napovědět, co se opravdu nepovedlo a co můžeš zlepšit. Ale je hodně těžké to rozlišovat. Pros Ducha svatého a On ti ukáže, který pocit je konstruktivní a má ti něco sdělit a kterému pocitu bys neměla podlehnout.

Zmítají mnou špatné pocity. Pořád si něco vyčítám. Někdy se nemám ráda za svou nenapravitelnost. Můj Pane! Odevzdávám ti všechny špatné pocity, které mě odvádějí od tebe a od tvé lásky.

Děkuji ti, že na mě nehledíš mýma očima. Že jsem pro tebe pořád ta krásná květina, perla, poklad, pro který se vyplatí všechno prodat a koupit pole, kde se nachází. Chválím tě, že mě miluješ bez výhrad.

III

Neznepokojuj se, když nejdou věci tak rychle, jak by sis přála. To, co sis myslela, že budeš mít za chvilku, zabere hodiny. Jindy tu či onu činnost odkládáš celé dny nebo týdny, protože máš jiné, aktuálnější činnosti. Jindy zas jiní lidé zpomalí nebo pozdrží to či ono. Chtěla bys to urychlit, cítíš napětí, někdy i vztek, jak tě všechno zdržuje, někdy i vztek na sebe samu a na svou pomalost a neschopnost. Ale myslí na to, že všechno má svůj čas. I když ty bys nejradši měla všechno hned, určitě to má svůj důvod a je to pro dobro věci. Uč se trpělivosti a věř, že vše je tak, jak má být.

Chtěla bych běžet, letět, kmitat. Hned by to bylo hotové a já měla dobrý pocit z vykonané práce. Ale ono to nejde tak rychle, jak bych si představovala. Odevzdávám ti svou netrpělivost.

Děkuji, že ty máš se mnou vždycky trpělivost. I když já ji se sebou nemám. Chválím tě, že ty na mě nikdy netlačíš. Že rychlost, s jakou to či ono udělám, u tebe nemá naprosto žádný význam.

Přiměřené těšení

Hana Pinknerová

Nikdy jsem nechtěla psát čtení na každý den. Ten žánr mi připadal podezřelý. Když se myšlenka na napsání takové knihy objevila v mé mysli poprvé, rozhodně jsem ji zahнала. Brzy jsem ale zjistila, že Bůh si nejspíš myslí, abych se do toho pustila. S velkou trémou jsem se do toho dala. Mé běžné knížky mívají obsah asi padesát fejetonů a tato jich obsahuje tři sta šedesát šest. Ještě nikdy se mi nic nepsalo tak dobře a ještě nikdy se mi nápady nesypaly z nebe přesně tehdy, když jsem je potřebovala. Tolik jsem se o Bohu naučila a tolik jsem se s ním sblížila! Doufám, že i vás budou má zamyšlení inspirovat. Jako ochutnávku věnuji text na 1. prosince.

Knížku v krásné úpravě vydává Návrat domů. Jak se bude jmenovat, zatím nevíme.

1. prosince

Přiměřené těšení

Na adventu je hezké, že netrvá moc dlouho a má jasný konec. Ještě hezčí je, že ten konec už předem známe a víme, že bude dobrý. Prostě ty Vánoce mají přesné datum, takže je jasné, že v určitém datu to všechno proběhne, zcela jistě to přijde. Je možné se připravit a přiměřeně se těšit. Dokonce, a to si uvědomuju až s postupujícím věkem, si to těšení mohu formulovat po svém.

Nevím, jestli někomu z vás vyhrožovali, když jste byli malí, že pokud budete zlobit, nic pod stromečkem nenajdete, protože zlobivým dětem Ježíšek nenaděluje. Já osobně si na to nevzpomínám, ale slyšela jsem to říkat v rodinách, které by to v žádném případě nedodržely. Největší legrace

byla s jednou maminkou, jejíž nezbedný synek doma dost často slyšel výhrůžky, že nejen dárky, ale ani stromeček na Vánoce nebude, protože tak moc zlobil. Když pak něco strašného provedl, bylo pro rodiče opravdu obtížné vymanévrovat ze svých hrozeb, aby Vánoce fakt nemuseli zrušit. Nikdy bych to neudělala. Některé věci, některé události jsou totiž nezrušitelné. Nemůžeme si je zasloužit, nejdou pojistit dobrým chováním, dostáváme je z milosti. Vánoce jsou nabízený čas, v němž můžeme načerpat i ztratit, pochopit i odmítnout, milovat i nesnášet. Je to na nás. Ta příležitost je ovšem vzácná. Proč zrovna Vánoce?

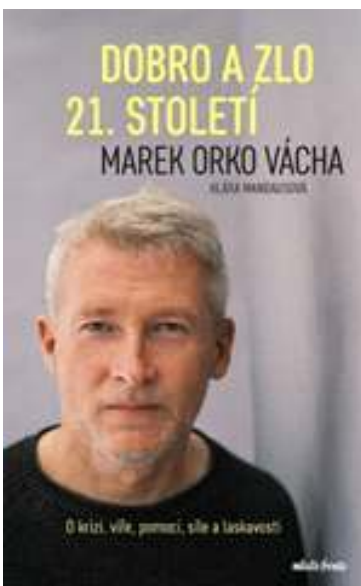
Zdá se mi, že pro každého člověka je narození bezbranného miminka do nevládného světa velkou událostí. Ať to má s vlastní formulací víry, Boha a životních hodnot jakkoli, zrození se

dotýká každého. Výstižnější symbol začátku něčeho nového bychom stěží objevili. I když si nejspíš přesně slovy neformulujeme, co pro nás ty Vánoce vlastně znamenají, nějak se každého člověka uvnitř dotýká připomínka dávné události, kterou si připomínáme narozením Ježíška, oslavou slunovratu nebo čistě jen zvykem obdarovávat ty, které máme rádi.

Čas můžeme charakterizovat dvěma způsoby. Buď jako ten, který počítáme, a to znamená, že je za tři minuty deset, nebo ten, který považujeme za příhodný. Vánoce jsou čas příhodný pro bilancování, novou naději, pro mimořádné projevy lásky. Nemusíte jej takto využít, nikdo vás nenuť. Ale byla by to škoda. Advent je přípravou, možná dokonce už součástí Vánoc. Pojďme společně objevit, co z tohoto času můžeme dostat.

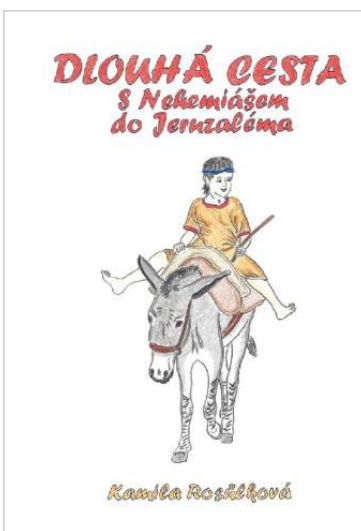
K dlouhým zimním večerům patří dobré knihy:

Marek Orko Vácha, Klára Mandausová **Dobro a zlo 21. století**

Bůh přece není automat na kávu, kam vhodím desetikorunu a vypadne nápoj. Modlitba není technika, kterou si získávám věci, které si neumím opatřit jinak, to by byla magie. Modlitba není prostředek ke zvýšení stavu mého konta. Modlitba není ani prostředek na uklidnění mysli, to bych si mohl dát heřmánkový čaj. Mám moc rád tu definici modlitby, která říká, že v modlitbě dovolujeme Bohu, aby nás učinil šťastnými. O nic menšího se nejedná. Bůh nedává něco, ale sebe.

(Mladá fronta, Praha 2022)

Kamila Rosůlková **Dlouhá cesta**

Jmenuju se Josi. Narodil jsem se v Súsách, což je jedno z hlavních měst říše Peršanů. S kámošem Benou jsme ho prozkoumali i tam, kam by mě naši nikdy nepustili. Můj táta nemá Benu rád. Říká, že je to lump, co mě akorát naučí lhát a vůbec všemožný lotroviny. Já si teda nemyslím, že lhaní je tak zlé. Člověku občas pomůže, ne? Jenomže pak se Beno připlet k obrovskému průšvihů, já musel zmizet z města – od našich, od bráchy, od kámošů a lidí, co mám rád – a s nafoukaným královským číšníkem vyrazit na cestu do Jeruzaléma. Ale páni - bylo to dobrodružný! Bylo to skvělý a budu fakt rád, když to všechno prožijete se mnou!

(Nakladatelství Křesťanský život, vychází právě teď za 175,- Kč)

Sníh jako Boží dar?

Radka Cafourková

Miluju sníh! Čím jsem starší, tím více si to uvědomuju. Miluju jeho vůni, ten jiný – sněhový vzduch, a takové to měkké ticho. Jsem schopna i ve svém věku běhat venku a chytat vločky. Navíc ta jeho barva! Bílá! Vše vypadá tak nějak čistě a světle. Ráda po něm chodím a užívám si to pudinkové vrzání pod nohama. Procházky ve sněhu nebo bez něj se dle mého nedají ani srovnávat. Jdete bílou pěšinou, kolem ojíněné

větve stromů, hezky to voní, vzduch je vlhký, to ticho, ten pocit měkkosti a světla... Čili lahodí mému zraku, čichu i sluchu. Bůh jej dobře vymyslel. Když má půda bílou peřinu a stromy bílé svetry, nepromrznou, a ještě jim to na jaře dodá vláhu. Zem i rostliny si odpočinou.

A ještě když mrzne! Bonusem je vědomí, že v létě klíšťata nebudou nebo jich aspoň bude méně. Nepotřebuji dva

metry sněhu, ale i 30 cm potěší. Ano, já potřebuji „ladovskou zimu“.

Nevadí mi jej zametat či odhazovat nebo ometat auto a škrábat sklo. Horalé mi asi namítnou: „Si to zkus denně se tím prohrabávat!“ No, ano, žádná sranda to není. I Jarek Nohavica o tom zpívá. Nebo řidiči! Ti by tyto řádky snad neměli ani číst. Ale já si nemůžu pomoci – miluju sníh. Pro mne je sníh radost a Boží dar.

Práce vězeňské kaplanky

Ptala se Luba Šťastná

Jméno: Jana Matulíková

Věk: 58

Civilní zaměstnání: vězeňská kaplanka a pastorační asistentka ve sboru Církve bratrské v Praze 1, ve službě vězeňského kaplana od ledna 2017 jako zaměstnanec Vězeňské služby, předtím cca od roku 2005 jako dobrovolník (Světla nad Sázavou; Pankrác)

V minulém čísle jsme vám tuto službu představili. Dnes vám přinášíme rozhovor se ženou, která jako vězeňská kaplanka pracuje.

Co vás vedlo k tomu, že jste vstoupila do služby vězeňského kaplana?

Od devadesátých let jsem se párkrát dostala do věznice jako host některého sloužícího kazatele a zjistila jsem, že mě to nestresuje. A pak, když jsme se nastěhovali do Prahy a já jsem chodila do ETS (Evangelikální teologický seminář), oslovila mě kamarádka, jestli se nechci připojit ke skupině žen, které navštěvují odsouzené ve Světla nad Sázavou. Bylo to tehdy pod hlavičkou

Armády spásy. Nabídku jsem přijala a pravidelně tam několik let dojížděla. Ale pak mi přibýlo práce, začala jsem studovat evangelickou fakultu a nestíhala jsem jezdit ve všední den. Z tohoto důvodu jsem požádala o vstup do Vězeňské duchovenské péče a jako dobrovolník byla přijata do Věznice Pankrác, kde dobrovolníci pomáhají v neděli odpoledne. No a nakonec se otevřela možnost být ve věznici jako zaměstnanec, tak jsem jako každý jiný prošla psychologickými testy, absolvovala školení, které vyžaduje vězeňská služba, a začala pracovat.

A co mě k tomu vedlo? Asi to, že vidím velký smysl ve službě lidem, kteří mají život poskládaný úplně jinak, a už dlouho, nebo nikdy, moc dobrých zpráv neslyšeli.

Jaká je náplň této práce a co vše obnáší? Jaké jsou konkrétně vaše úkoly?

Moje práce je především pečovat o spirituální potřeby vězňených osob, ale také mých vězeňských kolegů. Když uvádím spirituální potřeby, je to přesný popis, protože se setkáváme i s příslušníky jiných náboženských směrů. Měla jsem tam jednu dobu skupinku muslimů nebo také lidi bez vyznání, kteří vlastně o křesťanství nestojí, ale potřebují si popovídat. Vedu tedy rozhovory s jednotlivci, někdy jsou pastorační, jindy „ventilační“, mám několik biblických skupinek, čteme z Bible, modlíme se, zpíváme. Taky mám vzdělávací program pro klienty terapeutického oddílu, kde se pracuje s drogově závislými. Je to taková hodně zjednodušená verze religionistiky.

Někdy mě kolegové zvou do svých pracovních projektů, abych třeba mluvila o křesťanských vánočních a velikonočních zvycích nebo o křesťanství obecně. Dále pomáháme odsouzeným ve složitých životních situacích, například když jim někdo blízký zemře a oni nemůžou odjet na pohřeb a rozloučit se.

S kolegy se snažím vytvářet dobré vztahy, s některými se bavím o jejich životech, problémech nebo hledáních. Vědí, že se na mě můžou spolehnout a že jejich sdělení jsou pro mě důvěrná.

Mezi moje další úkoly patří administrativa, zapisuju každé setkání s klientem do Vězeňského informačního systému a připravuju žádosti o povolení vstupu civilních osob do věznice. Zúčastňuju se porad, patřím do týmu projektu Podané ruce mentora financovaného z norských fondů, dále do poradního týmu ředitele Odboru výkonu vazby a trestu Vězeňské služby pro realizaci projektu Tichá věznice.

Pamatujete si na váš vstup do služby? Jaké to bylo poprvé otevřít dveře věznice?

Je to organizačně složitý proces, musíte dopředu poslat osobní údaje – datum narození, bydliště, číslo občanského průkazu; pravidelně docházející návštěvníci ještě musí dodat výpis z trestního rejstříku. Takže jsem byla trochu nervózní, jestli jsem neudělala něco špatně, jestli mi něco nechybí, abych náhodou neproněsala něco zakázaného přes bránu, třeba zapomenutou flashku v kabelce. Poté procházíte rámem, a pokud zapíská, znamená to kontrolu. Většinou je

příčinou pásek nebo hodinky, nebo kostice v prádle, občas boty... Když už jste potom zaměstnanec a máte vlastní klíče, je to přece jen svobodnější pocit. Ale stejně se zjišťuje, proč pískáte v rámu, a kontrolují vám každou tašku a kabelku. Po čase si zvyknete a je to běžná součást vstupu.

Nosíte si „práci domů“? Jste svědkem jistě silných příběhů. Ovlivňuje vás to nějak? Pozitivně? Negativně?

Snažím se moc to nedělat, ale občas to tak je. Někdy jsou to opravdu silné příběhy, kdy vězni přicházejí o vztahy, umírají jim blízcí, trápí se vinou, vůbec neví, co s nimi bude, až půjdou z věznice. S některými zůstávám v kontaktu i po propuštění.

Asi nikdo si neumí představit, čím ti lidé procházejí, když se vrací ven. Svět se mění strašně rychle, my si na všechno postupně zvykáme, ale oni do toho spadnou po hlavě. Spousta věcí se například venku řeší už jen přes internet, i v případném zaměstnání, ale oni nemají kde se to naučit.

Některí mi po propuštění volají, že žijí nový život, třeba se i připojili k nějakému křesťanskému společenství. Byla jsem i na svatbě jednoho bývalého klienta, bylo to moc hezké.

Ovlivňuje mě to, samozřejmě. Jsem vděčná za normální běžný život, za církev, za rodiny, které vychovávají svoje děti v nějakém řádu, za to, že mám kolem sebe lidi, kteří mě mají rádi a které mám ráda já. A jsem vděčná i za to, že pracuji pro církev, takže si to „svato“ a „nesvato“ takhle ředím.

Co je pro vás na této práci nejtěžší?

Nemůžete mít velká očekávání a nemůžete pomoci člověku, který sám nechce. A to je těžké. Víte, co je dobré řešení pro jeho život, víte, co Ježíš může změnit, ale každý má svobodnou vůli a přes tu nejde ani Pán Bůh. A taky je těžké se smířit s tím, že spousta odsouzených lže, a to zcela programově. A snaží se manipulovat a získat pro sebe různé výhody. Na to si nějak nemůžu zvyknout, přestože se v tomhle prostředí pohybuju už dost dlouho.

Co vám naopak dělá radost?

Třeba to, že jistý člověk, který byl po celé věznicí znám svým agresivním a násilným chováním, před rokem a půl zaslechl evangelium, které ho mění. Na to, aby to bylo nějaké účelové jednání, už to trvá dost dlouho, tak doufám, že u něj je to pravda. Už to komentují i jeho spoluvězni, že ta změna je viditelná. Zve je ke čtení Bible. Když ho někdo vytočí, už ho nezbije. Snad vytrvá. Občas takové změny vidím.

Můžete se s námi podělit o nějaký zajímavý příběh z věznice?

Mám jeden, který je myslím mimořádný.

Jeden můj už bývalý klient podnikal se svým kolegou, lidé vložili peníze do jejich projektu, pak kolega firmu vytuneloval a utekl. Nechytily ho. Ale vznikla velká škoda a můj klient jako spolumajitel byl zatčen, přestože ty peníze nechal a ani z nich nic neměl. Když jsme se začali setkávat, cítil velkou nespravedlnost, byl plný hořkosti. S Pánem Bohem se hádal, aniž by vlastně věřil. Ale pak se jednou v noci probudil a zase se, podle svých slov, litoval a zlobil se na svého společníka i Boha. A najednou mu to došlo, vzpomněl si, jak to doopravdy bylo, že vlastně celou dobu věděl, že je něco

špatně, že na tom trestném činu má svůj podíl viny, protože bez jeho přispění by k tomu nikdy nemohlo dojít. Tak se ráno rozhodl napsat všem poškozeným osobní omluvný dopis a několik z nich mu odpovědělo, že mu odpouštějí. Tato událost pro něj znamenala konkrétní Boží oslovení, prožitek života v pravdě. Pořád mě ten příběh dojíhá.

Co by si měl ujasnit nebo uvědomit každý zájemce o tuto službu, než do ní vstoupí?

Že bude celou pracovní dobu bez mobilu. Ale to je legrace, i když je to pravda! Vážně je třeba promyslet něco jiného. Zapálený křesťan může mít pocit, že to je místo, kde je možné očekávat, že se rozhojní milost, protože se tam předtím tak velmi rozhojnil hřích. A že tam přijde, všem vysvětlí, že když přijmou Ježíše, bude všechno jinak a je to. Člověk ale musí vědět, že věznice není misijní pole. Nekonáme evangelizace. A už vůbec nelovíme lidi pro svou církev. Ale chceme mít čas na každého, kdo to potřebuje, jsme připraveni naslouchat a přijímat vězně jako lidi, které Bůh miluje stejně jako nás. Chceme jim pomoci, aby došli k sebereflexi, aby našli nějaký nový smysl života. Samozřejmě jim vyprávíme o Bohu a Ježíši, nabízíme jim modlitbu a přinášíme naději. Ale pokud sami nechtějí, nevedeme je k rozhodnutí pro Ježíše. Ovšem když sami zatouží, jsme tam pro ně. Za určitých okolností je možné vězně i pokřtít. Kaplani k těmto úkonům – křest, Večeře Páně – mají pověření od svých církví.

Kaplanská i dobrovolnická služba je zásadně ekumenická, nekomentujeme nikdy praxe jiných denominací. Přinášíme evangelium obecné. Pak je třeba vědět, že vstupujeme do prostředí s přísnými pravidly, která se nám nemusí úplně líbit. A ta pravidla nesmíme v žádném případě porušovat – například když se vězeň ptá, jestli bych mu nemohla dát prášek na bolavá záda nebo zuby, nesmím to udělat. Občas je třeba prokázat psychickou odolnost, protože někdy je toho moc. Ale stojí to za to. A pokud někdo ze čtenářů zatouží po téhle službě, přihlaste se do Vězeňské duchovenské péče a zkuste to.

Deskovky nejsou jen Dostihy a sázky

Lucie Zidková

Také má váš potomek neustále tendence koukat do mobilu a žít mimo reálný svět? Zkuste jej od něj odlákat k deskovým hrám. Ne, nemám na mysli Člověče, nezlob se! ani Dostihy a sázky. Svět deskových her je daleko zajímavější, barevnější a zábavnější. Chcete-li do něj alespoň trochu nakouknout, čtěte dál. Ale varuji vás, je možné, že mě vaše peněženka nebude mít ráda.

Musím se vám přiznat hned na začátku. Ačkoliv mám hraní deskových her poměrně ráda, v této oblasti samu sebe považuji za „věčného začátečníka“. Jistě by se i mezi vámi, čtenářkami (a snad i čtenáři) tohoto časopisu, našlo mnohem více zkušenějších hráčů. Přesto, nebo možná právě proto, že sama se pomalu ale jistě rozkoukávám, jsem připravena se podělit o pár zásadních zkušeností. Abych na něco důležitého nezapomněla, vzala jsem si na pomoc své oblíbené „policejní otázky“.

JAKÝM ZPŮSOBEM ses setkala s deskovkami?

Jako malá jsem znala pexeso, Člověče, nezlob se!, rodiče hrávali kanastu. S moderními deskovými hrami jsem se setkala poprvé na vysoké škole, což je před přibližně čtvrt stoletím. V té době se k nám dostaly herní hity, jako jsou Osadníci z Katanu a Carcassonne. Pamatuju si, že na mě působily jako zjevení – konečně něco jiného než obyčejné statické hry typu Dostihy a sázky, kde hodím kostkou, běhám po nějakém okruhu a velkou úlohu hraje náhoda.

PROČ hrát deskové hry?

Deskové hry nám umožňují být aktivně spolu. Vytvářejí přirozeně prostor pro komunikaci. Už malé děti při nich trénují celou řadu dovedností – umět počkat, až na mě přijde řada, umět pochopit, že ne vždy budu mít to, co jsem si vysnil a naplánoval (protože ten můj vybraný díleček mi právě vyfoukl protihráč), při kooperativních hrách trénujeme schopnost se domluvit a v neposlední řadě mohou přirozeným způsobem zásadně rozšířit logické myšlení dětí. Hry v nás vzbudí hravost a pomáhají propojit celou rodinu. Víc než o vzdělávání by však měly být hlavně o zábavě.

KDO je může hrát?

Možná se budete divit, ale existují hry, které v pohodě zvládnou i děti ve dvou letech. Firma HABA přinesla na trh sérii her v češtině nazvaných Moje první hra a jejich Můj první ovocný sad je moc krásně udělaná hra, kterou zvládnou i opravdu malá dítka.

Dnes je velkou výhodou, že existují dětské hry, které baví i dospělí. Já mám pětiletého syna a naším hitem je aktuálně [Dragomino](#) – vylepšená verze domina, v níž získáváte dračí vajíčka a snažíte se získat co nejvíce dráčků. Musím říct, že díky skvělé grafice a hernímu mechanismu baví i mě. Není to tak, že trpím, ale opravdu si tu hru užívám.

CO když se ve hrách nevyznám?

I tady platí jednoduché pravidlo – když nevíš, zeptej se. Je ale dobré vědět, koho a hlavně jak se zeptat. Pověštinou vám velmi dobře poradí v tzv. speciálkách – tedy obchodech, které se specializují na prodej deskových her. Namátkou můžeme zmínit [Ráj deskovek](#), [Svět deskových her](#) (obojí Praha), [Planetu her](#) (Brno), [Domov her](#) (Pardubice), na Slovensku pak prodejny [iHryška](#) (Bratislava). Mrkněte do [mapy obchodů a speciálek na deskové, společenské a karetní hry](#), třeba najdete nějakou i ve svém okolí.

Dobré rádce najdete také ve facebookové skupině [Deskovky pro tři bratry](#). Skupina, kterou založila před pěti lety maminka tří synů Radka Mužíková, má 35 tisíc členů a funguje jako skutečná základna nejen pro zkušené deskovkáře, ale třeba i pro ty, kteří s hraním

teprve začínají.

Abyste věděli, jak se zeptat a co si ujasnit, než se zeptáte (protože správná otázka je základ), mrkněte na tenhle již letitý článek [Jak vybrat deskovku \(nejen od Ježíška\) a jak si Vánoce s deskovkou užít!](#)

Ve skupině také krásně fungují hashtagy #2rokymych5 #3rokymych5 #4rokymych5 #5letmych5 ... #10letmych5 #onamych5 #onmych5, kde lidé sdílejí své osobní zkušenosti s hraním deskových her v určité věkové kategorii.

ZA KOLIK? Vážně tak moc?

Pokud se začnete pomalu ale jistě rozhlížet po nějakých deskovkách, brzy zjistíte, že jejich nákup není zrovna levná záležitost. Není divu – všechno, co za něco stojí, něco stojí. Vymyslet, navrhnout, otestovat, vyrobit a distribuovat kvalitní deskovou hru není úplně jednoduchá a levná záležitost. Ale zkuste se na to podívat z druhé strany – pokud vezmete celou rodinu na výlet do multikina, máte zábavu na jedno odpoledne. Pokud za stejnou cenu pořídíte deskovou hru, můžete si zábavu užít mnohem více.

KDE nakupovat?

Kromě již výše zmiňovaných speciálních obchodů lze deskové hry nakupovat na celé řadě e-shopů. Spoustu her najdete také v knihkupectvích, např. v [Megaknihách](#) či u [Dobrovského](#). Velmi oblíbené jsou [Tlama games](#), kde lze uplatnit Sodexo kartu a Flexi pass. Čas od času najdete nějakou tu dobrou hru za dobrou cenu i v PEPCO či TESCO obchodním řetězci.

Vyplatí se také sledovat bazar na [Zatrolených hrách](#). Zde se hojně objevují hry pro určitou věkovou kategorii (hráči už dorostli do obtížnějších her), čas od času někdo zjistí, že zakoupil hru, která jej opravdu nechytla a pošle ji dál do oběhu.

KDY mám číst ta strašně dlouhá pravidla?

Nejlepší je, pokud máte možnost si hru na poprvé zahrát s někým, kdo ji zná. Stojí za to poohlédnout se, zda se ve vašem okolí nenachází nějaký klub deskových her. K mnoha hrám (zejména těm hráčsky oblíbeným) najdete na YouTube video s podrobným návodem či ukázkou dané hry.

Nekupujte zajíce v pytli, kupte si mačku vo vreci.

Je možné, že si k Vánocům pořídíte nějakou tu deskovku a zjistíte, že vás hraní her chytlo a že chcete rozšířit svou sbírku. Pokud milujete překvapení, chcete vyzkoušet deskové hry a nemáte čas ani chuť se probírat záplavou nabídek, pak je [Mačka vo vreci](#) pro vás to pravé. Tato akce slovenského iHryška má jednoduchá pravidla: Koupíte si kočku. Vyplníte jednoduchý formulář a pracovníci iHryška vám vyberou nějaké skvělé herní překvapení tak, aby vás zabavilo. Platí, že všechny hry jsou nové – nehrané, můžete je tedy snadno použít jako dárek, a že dostanete hry v minimálně dvojnásobné hodnotě oproti ceně kočky (mačky).

Další prodejní běh „maček vo vreci“ se chystá na jaro 2023. Přidáte se?

Berlínský dóm

Procházka napříč staletími aneb v závětrí velkoměsta

Petr Plaňanský

Určitě to znáte také, ve chvíli, kdy si říkáte, že už vás máloco překvapí, nastane přesně ten okamžik prozření, který je nezřídka doprovázen oním zvoláním: „Jo, aha!“ Tak přesně o to se dnes v naší společné procházce pokusím – žádné hory, nýbrž velkoměsto evropského formátu.

Pokud jste se někdy zajímali o historii či umění (což jsou mimochodem moje další oblíbené okruhy zájmu), zjistíte, že se v první třetině minulého století, a to i přes Velkou hospodářskou krizi, stal Berlín jedním z kulturních center Evropy.

Přes mnohé úspěchy a výstavnost města vše postupně šlo k dekadenci – jak umělecké, tak nakonec i politické a společenské. Samotné město, alespoň v některých svých částech, bylo na konci druhé světové války téměř srovnáno se zemí. Nicméně jako bájný Fénix povstalo ze svého popela a dnes nabízí řadu lákadel pro milovníky historie, vědy, techniky, umění

i aktivního odpočinku.

Pokusím se dát alespoň několik tipů na to, co stojí v Berlíně za návštěvu, byť byste městem někdy pouze projížděli.

Do Berlína se lze od nás bez problémů dostat po železnici či letadlem. Nedávno německé státní železnice uskutečnily skvělý letní experiment s celostátní jízdenkou za 9 euro na dva měsíce. To by se mělo v dohledné době změnit na celostátní jízdenku na veškerou dopravu, a to i MHD (kromě

Zlatý svícen s deskami
desatera Židovské muzeum

dálkových vlaků). Mám za to, že se takový lístek bezpochyby na vícedenní návštěvu Berlína a okolí vyplatí.

Pokud pojedete autem, pohlíďte si EU normy svého auta, protože s *green dealem* se v Německu blbne „na entou“. Například automobily s naftovými motory nemohou parkovat ve vnitřním městě. Sám jsem při první návštěvě parkoval zdarma kousek od berlínského Dómu, což už dnes není možné, při druhé návštěvě jsem měl

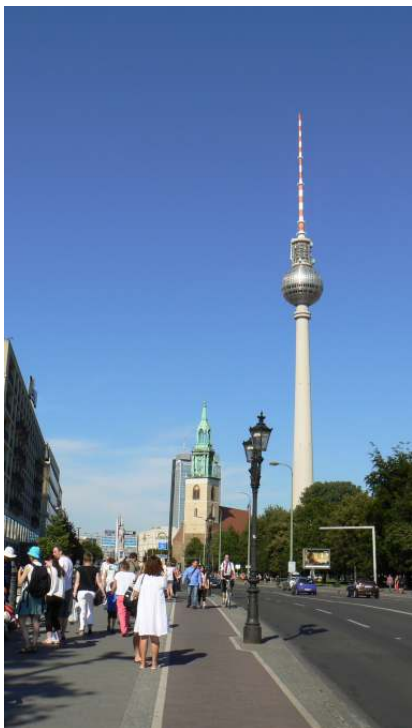
Výstražná cedule u Checkpoint Charlie

Vstupní brána Sachsenhausenu

Střela V1 Technické muzeum

Ulice pod Lipami směrem k Alexandre Platz

Schodiště Diova oltáře z Pergamu

Reichstag

Připomínka na linii Berlínské zdi

s rodinou možnost bydlet ve čtvrti Neukölln poblíž podzemky u stanice Karl-Marx Strasse, a tak jsem s povděkem hojně využíval městské dopravy. Ubytování v Berlíně samotném není až tak drahé a dá se snadno najít přes dnes běžný Booking.

Jak už jsem zmínil, doporučuji využívat k dopravě hustou síť nadzemek, podzemek, autobusů a tramvají, s nimiž se během chvilky dostanete prakticky kamkoliv po městě. Pouze si pohlíďte přestupy v podzemce, kde se občas kříží několik tratí. Snadno se můžete splést a k vlastnímu překvapení dorazíte jinam, než jste původně plánovali. Bez váhání využijte Berlin Welcome Card, která vám umožní s výraznou slevou jezdit po městě 72 hodin (je to jízdné pro jednoho dospělého a dva juniory) a nadto zahrnuje nejen tipy na návštěvu zajímavých míst, nýbrž i podstatné slevy do muzeí a galerií. Případně si kupujte celodenní kombinovanou

jízdenku.

Mezi nejproslulejší a nejvyhledávanější místa milovníků historie a umění patří Ostrov muzeí, což je severní část ostrova na řece Spréve v samém srdci Berlína. Ostrov byl v roce 1999 zařazen do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

K Ostrovu muzeí se dostanete celkem snadno – leží vedle hlavní tepny Berlína, v ulici **Pod Lipami**, kterou lemují pouliční kavárničky a jež je proslulou spojnicí mezi **Brandenburskou bránou** a **Alexanderplatzem** se známou otáčecí kavárnou na vrcholu vysílací věže. Podél

této hlavní třídy narazíte na pomníčky, které připomínají Berlínskou zeď, jež město po mnoho let rozdělovala a má smutnou krvavou historii.

Nepřehlédnutelnými dominantami části Ostrova jsou **Královský palác**, který byl poškozen spojeneckými nálety za druhé světové války a v 70. letech minulého století zcela stržen komunistickým režimem (do dnešní podoby znovu vybudovaný podle původního vzhledu a zpřístupněn v r. 2020) a **Berlínský Dóm**, což je evangelická katedrála, na jejíchž vstupních reliéfech můžete najít významné osobnosti reformačního hnutí.

V samém sousedství Dómu se nachází **Altes Museum**. Milé je, že si v parčíku před muzeem můžete s místními borci zahrát Petanque či šachy na šachových stolcích (teda před deseti roky to ještě šlo a snad to platí i dnes). Historie muzea je stará bezmála 200 let (vzniklo jako první z muzeí již v roce 1830) a obsahuje značnou část sbírky antického umění a archeologických nálezů. Sympatické na muzeu je, že u každé významné historické sekce máte k dispozici stránkový sylabus v několika jazycích, nezděra obsahující i fotografie historických předmětů. Návštěvník si tak může poskládat vlastní „katalog“ muzea, který na konci při odchodu uhradí (platí se podle počtu stránek) a cena je víceméně symbolická. Fascinujícím zážitkem je potkat v muzeu třídu školáček zaujatých výkladem kantora či skupinu studentů výtvarné akademie, kteří se pokoušejí naskicovat vystavené předměty. Součástí Altesmusea je i Pantheon – tedy kruhový chrám zasvěcený všem antickým božstvům. Zde najdete sochy nejznámějších božstev antické mytologie. A uděláte si alespoň reálnou představu toho, v jak divokém náboženském prostředí se pohyboval apoštol Pavel.

Pokud se posuneme o kousek dál na Ostrov, narazíme na **Neues Museum**, které je z obou stran obklopeno hned dvěma galeriemi výtvarného umění. Toto muzeum bylo vybudováno jako druhé v pořadí a zahrnuje především egyptské archeologické sbírky. Kromě různých předmětů, papyrů či barevných pohřebních sargofágů zde můžete obdivovat bustu egyptské královny Hatšepsut – podle některých biblistů patrně vychovatelky Mojžíše, či

nádhernou Nefertiti, jejíž jméno se stalo symbolem krásy (tu si ale nevyfotografujete, můžete si zakoupit pouze její pohlednici).

Pokud ještě nejste nasyceni historií, popojďte dál do snad nejvyhlášenějšího a také nejnavštěvovanějšího muzea, kterým je **Pergamonmuseum**. Bylo vystavěno v roce 1930, a to jako poslední z ostrovních muzeí.

Nabízí jak sbírky z oblasti Babylóna, Asýrie, Izraele, Egypta, přes Řecko, Řím až po islámské období Blízkého východu. Mezi skvosty muzea patří především replika Ištařiny brány a model Mardukovy cesty v Babylónu, Chammurapiho stéla se zákoníkem, asyrští Gryfové, mozaika s Perskými „Nesmrtelnými“ bojovníky či Trhová brána z Milétu. Patrně nejmonumentálnější a nejdiskutovanější objektem je schodiště Pergamonského Diova oltáře. Znalci Bible si jistě vybaví verše z knihy Zjevení. Andělu církve v Pergamu piš: Toto praví ten, který má ostrý dvousečný meč:

„Vím, kde bydlíš: tam, kde je trůn satanův. Avšak pevně se držíš mého jména a nezapřel jsi víru ve mne ani ve dnech, kdy můj věrný svědek Antipas byl zabít mezi vámi, tam, kde bydlí satan...“ (Zjevení Janovo 2,12-13)

Nemůžeme nechat bez povšimnutí, ale necháme bez dalšího komentáře skutečnost, že vzestup nacismu začíná právě v období budování muzea, kdy je zpřístupňován Pergamonský oltář – trůnsatanův.

Je potřeba podotknout, že Pergamon museum nyní prochází rozsáhlejší rekonstrukcí a některé jeho části jsou postupně uzavírány a otevírány; tento stav má prý trvat asi do roku 2025. Každopádně stojí torzo této památky za zhlédnutí – najednou si člověk uvědomí, jak obrovskou hmotnou konkurenci měl v té době neviditelný Hospodin, Bůh židů a křesťanů.

Na samém cípu Ostrova stojí ještě **Bodeho museum**, které nabízí sbírky byzantského, středověkého a renesančního umění.

Na Ostrově muzeí vám dojde hned několik skutečností – zaprvé: naše současné dějiny nejsou izolované, protože navazují na předchozí staletí, zejména v kultuře, výtvarném umění, politice, společenském uspořádání. Zadruhé: Němci patřili v určitém

Ozdoby králů z Botanického muzea

Oddělení historie obrazu a zvuku v Technickém muzeu

Nesmrtelní vojáci krále Xerxe

období ke špičce světové archeologie a měli vynikající kunsthistoriky. A zatřetí, a to se týká především křesťanů: po staletí museli čelit tlakům různých mýtů, které byly podepřeny masivní hmotnou kulturou.

Berlín nejsou jen muzea o starověké historii, najdete zde **druhé největší technické muzeum** v Německu, jehož nejvýraznějším poutačem je letadlo, které zásobovalo Západní Berlín, když ho východní spojenci uzavřeli. Je zde **Checkpoint Charlie** – ikonický přechod mezi východním a západním Berlínem, rozsáhlou expozici nabízí i židovské muzeum v budově staré židovské radnice. Za návštěvu ale stojí například botanické muzeum, kde se kupříkladu dozvíte, kde a v jakých podmínkách se

Model Mardukovy cesty s Ištařinou bránou

Model části Ištařiny brány

pěstují nám známé poživatiny, jako je kakao, káva, kukuřice...

Neméně zajímavé jsou parky Berlína, kde se dá pozorovat divoká středoevropská zvířena: ptáci, veverky, srnci, jeleni. Kromě toho, že má Berlín několik minizoo, tak se pyšní i rozsáhlou a uznávanou **velkou zoologickou zahradou**, na kterou, podle všeho, jednodenní návštěva nestačí. Pokud byste chtěli navštívit obnovený **Reichstag** – zejména jeho vyhlídkovou prosklenou kopuli, je potřeba si zajistit rezervaci. Při mé návštěvě to bylo 3 dny předem, takže jsem vyhlídku musel oželet.

Stravovat se dá za slušnou cenu v různých restauracích či fastfoodech, káva se dá vychutnat na četných předzahrádkách mnohých kaváren. A příznivé ceny na rychlou svačinku nabízejí všechny supermarkety v centru i na předměstí. Zajímavostí je, že plastové lahve jsou vratné, dostanete za ně nějaké drobné mince, které děti

rády promění za rodinné balení zmrzliny.

Za výlet bezesporu stojí bližší i vzdálenější okolí Berlína – četné ostrůvky na řece Havel, postupimský zámek, nechvalně známá vila ve Wansee či s novodobou historií spojený koncentrační tábor Sachsenhausen v Oranienburgu.

Před svou návštěvou Berlína - a zejména desítek jeho muzeí - si dopředu zjistěte, které muzeum či jiné zajímavé místo má kdy otevřeno (některé instituce mají stejnou zavírací dobu jako ty naše – tedy pondělky, některé přes zimu zcela zavírají). Vše se dá najít přes Mapy.cz a není od věci si trochu nastudovat možnosti městské a příměstské dopravy či stravování. Však to znáte: „Připraveným štěstí přeje.“

Už jen poslední postřeh na závěr: nezapomínejte na to, že Berlín má 3,6 milionu obyvatel a dnes je to prakticky obrovské souměstí rozkládající se na ploše 891 km čtverečních, v EU se pyšní titulem největšího města a po Porúří je druhou nejlidnatější aglomerací Německa. Z toho vyplývá skutečnost, že se zde můžete docela snadno ztratit, pokud si dobře nehlídáte svou trasu...

Lev z Ištařiny brány

Ikonický Checkpoint Charlie

Lev s lvicí z aramejského království v Sam'al

Hatšepsut

Letadlo jako poutač
Berlínského technického muzea

Druhy kávy z Botanického muzea

Busta Perikla

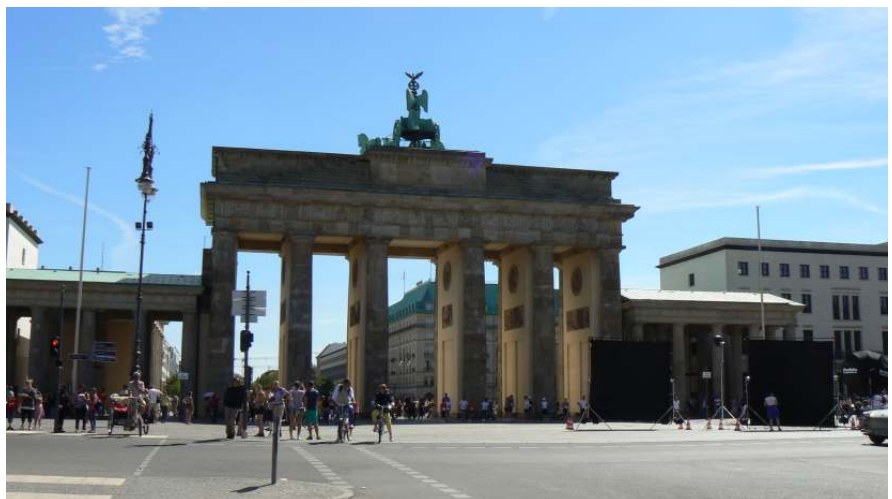
Znak NDR na linii vých. a záp. Berlína

Berlínská podzemka

Část prvního mechanického počítače Z1

Brandenburská brána

Paulinky vaří - zeleninové přílohy a saláty

Grilovaný lilek s rajčaty

3 lilky • 4 velká rajčata • 1 stroužek česneku • 1 lžice olivového oleje • nasekaná petrželová nat' • sůl.

Troubu rozejdeme na 180° C. Lilek a rajčata umyjeme a nakrájíme na plátky o síle cca 1 cm. Plátky lilku po obou stranách mírně osolíme a rozložíme na velké kuchyňské prkýnko. Přikryjeme druhým prkýnkem a dobře zatížíme. Necháme odpočívat přibližně 10 minut, než posolený lilek pustí šťávu. Poté plátky lilku osušíme a dáme vedle sebe na plech pokrytý pečicím papírem a potřeme tenkou vrstvou másla. Vložíme do trouby na 30 minut. Mezitím smícháme lisovaný česnek s olivovým olejem a trochou nasekané petrželové natě. Touto směsí potřeme opečený lilek, položíme na něj kolečka rajčat a opět vložíme do trouby na dalších 5 minut. Zbytek petrželové natě posypeme opečený lilek s rajčaty a podáváme.

Tip

Tento pokrm se dá jíst jako předěm, jako samostatné jídlo s pečivem, nebo jako příloha.

Lilek v octu

1 lilek • sůl • 1,5 dcl octa • 1 stroužek česneku • olivový olej • sušené oregano.

Lilek umyjeme, oloupeme a nakrájíme na kostičky. Uvedeme do varu dostatečné množství vody, přidáme sůl a ocet (na 1,5 l vody cca 1,5 dcl octa) a vložíme lilek. Přibližně 10 minut ho vaříme a poté scedíme. Necháme vychladnout a pak dochutíme olivovým olejem, lisovaným nebo nakrájeným česnekem a oreganem. Výborně chutná k masu s vařenými brambory, rýží či pečivem.

Jednoduché cuketové variace

Cuketa se šalvějí

2 cukety • olivový olej • česnek • sůl • sušená šalvěj • mletý černý pepř.

Cukety umyjeme a nakrájíme na kolečka o síle cca 1 cm. Na oleji krátce osmažíme nakrájený česnek. Přidáme sušenou šalvěj, pepř, cukety a sůl a na mírném plameni krátce dusíme. V případě potřeby přidáme malé množství převařené vody. Cukety by neměly být rozvařené úplně doměkka, že by se rozpadaly. Měly by být spíše sušší a dusit se jen ve vlastní šťávě. Vodu doléváme jen v případě nutnosti.

Cuketa s petrželovou natí

2 cukety • olivový olej • česnek • sůl • petrželová nat'.

Cukety umyjeme a nakrájíme na kolečka o síle cca 1 cm. Vložíme je do osolené vařící vody a krátce povaříme (asi 10 min). Cukety nesmí být měkké, aby se nerozpadaly. Scedíme je a necháme okapat. Po vychladnutí je ochutíme lisovaným nebo nakrájeným česnekem, olivovým olejem a sušenou šalvějí a lehce promícháme, abychom je nerozdrtili.

Cuketa s rajčatovým protlakem a brambory

2 cukety • olivový olej • česnek • sůl • 4 brambory • 1 malá konzerva rajčatového protlaku • sušené oregano • mletý černý pepř.

Oloupané brambory umyjeme a nakrájíme na kostičky. Cukety umyjeme a nakrájíme rovněž na kostičky. Na oleji krátce osmažíme nakrájený česnek. Přidáme brambory, pepř a sůl a na mírném plameni krátce dusíme. V případě potřeby přidáme malé množství převařené vody. Poté, co brambory trochu změknou, přidáme cukety a dusíme dál. Krátce před dokončením přidáme rajčatový protlak a dochutíme oreganem.

Cuketa s paprikou

2 cukety • olivový olej • cibule • sůl • 2 papriky (nejlépe červená a žlutá) • mletý černý pepř.

Cukety umyjeme a nakrájíme na tenká kolečka. Papriky umyjeme, odstraníme semínky a nakrájíme na nudličky. Cibuli očistíme, nakrájíme nadrobno a na oleji ji krátce osmažíme. Přidáme papriky, pepř a sůl a na mírném plameni ještě krátce osmažíme. Pak přidáme cukety a za občasného míchání na mírném plameni dusíme dál. Podle potřeby přidáme malé množství převařené vody. Cukety nemají být rozvařené úplně doměkka, aby se nerozpadaly.

■ VYRÁBÍME S DĚTMI I PRO DĚTI

Jitka Pavlíková

Vánoční cukroví z plsti Tradiční vánoční cukrovinky jako opravdové

Budeme potřebovat:

Různobarevnou plst, plnicí materiál - vata nebo rouno, jehlu, nitě, nůžky, papír na stříh

Jak postupovat:

1. Připravíme si papírové předlohy, podle kterých vystříháme dvojmo jednotlivé tvary vánočního cukroví.
2. Dvě strany sešijeme k sobě rubovou stranou, obrátíme na líc a vyplníme výplňovým materiálem. Zbýlý otvor zašijeme. Dolepíme textilním lepidlem nebo našijeme drobné zdobící detaily na vrchní stranu jednotlivých kousků.
3. Hotové cukroví posadíme do bílých papírových košíčků.

Betlém z korkových zátek

Budeme potřebovat:

Korkové zátky, přírodniny (kůra ze stromu, klacíky, mech), žlutý polystyrén, lékařské špachtle, kovový zvoneček, černý fix, barevnou plst', polystyrénové kuličky na drobné přízdoby (jablíčko, oříšek apod.), kousek žluté modelovací hmoty, vatové čisticí tyčinky, dřevitou vatou, chlupatý drátek, floristický drátek, pevný balíkový karton, zahradnické kleště, nůžky, tavnou pistolí

Jak postupovat:

1. Nastříháme si obdélníky z kartonu a jeho přední strany polepíme klacíky, které jsme si nastříhali na potřebný rozměr. Ze dvou větších kusů kůry spojíme střechu a tuto střechu posadíme na připravené stěny jeskyně. Ke korkovým zátkám přilepíme hlavičky z polystyrénových kuliček. Rozpůlíme vatové tyčinky a každé postavice přiděláme po straně korkové zátky dvě ruce.
2. Postavičky oblečeme do dobového oblečení – nastříháme si obdélníky z filce a na několika místech přilepíme k postavice. Černým fixem dokreslíme detaily obličeje – nebo použijeme již předkreslené. Z polovin polystyrénového vajíčka vytvoříme ovečky, polepíme je bílou plstí, fixem naznačíme detaily.
3. Připravíme si jesličky pro Ježíška - do korkové zátky zapíchne se zespodu párátko do tvaru x a horní plochu polepíme dřevitou vatou. Nalepíme kuličku znázorňující hlavu Ježíška. Z rozdvojených větviček připravíme stojan na zvoníčku. Z tvrdého papíru vystříháme obdélník, který polepíme polovinami lékařských špachtlí. Horní hřeben vyznačíme špejlí. Uvnitř střechy zvoníčky vlepíme zavěšený kovový zvonek. Střechu spojíme se stojanem. Podobně zhotovíme ukazatel cesty, který popíšeme černým fixem.
4. Na karton, kam jsme přilepili stáj, rozložíme čerstvý mech. Stáj opatříme kometou, svaté rodině přidáme svatozář – z chlupatého drátku vytvoříme kolečko, které připevníme na floristický drátek. Do mechu umístíme jednotlivé postavičky, zvoníčku i ukazatel cesty. Stáj vysteleme dřevitou vatou a zadní stěnu vytvoříme z balíkového kartonu.

PRÁVĚ VYŠLO

Biblické příběhy zpracované
do vyprávění, písní a říkanek

KNIHA + 3 CD + MP3 + ZÁLOŽKY

Čtení pro Nátana

390,- Kč

Pro děti

lu.art.infos@gmail.com

lu-art.cz

**„Čtu ho jedním dechem.
K informacím,
které se tam dočítám,
bych se jinak
nedostala.“**

• Alena V., lektorka
preventivních
programů

**„Povzbuzují mě
příběhy jiných křesťanů.
Vidím, jak je
Boží lid pestrý.“**

• Věra M., učitelka
cizích jazyků

**„Inspirující čtení.
Vede mě blíž k Bohu.“**

• Milena V.,
obchodní asistentka

**mezicírkevní
křesťanský měsíčník**

vychází

- na papíře
- digitálně (v PDF)
- v audioverzi (MP3)

www.zivotviry.cz

predplatne@zivotviry.cz,

tel. 284 841 922

  [zivotviry](#)

**+ Do 31. 12. probíhá soutěž o knihy
dle vlastního výběru!**

Mlha

Laisi Finwen

Svět bílá mlha objímá,
závojem ztišení přináší smíření,
snů pírká vítr rozfouká
v stříbrný sad, v stříbrný sad.
Ve vlasech stromů zazáří
krůpějí jiskření, démanty svatební,
vždy novou krásu obléká
ten, kdo má rád, ten, kdo má rád.
Do mlhy lampy zaplanou,
domovů vábení měkce ji promění.
Tep srdce světem proniká
a je to znát, a je to znát.

Báseň je z cyklu Chvála podzimu.
Její zhudebněnou podobu
si můžete poslechnout [zde](#).
Báseň zhudebnila Zuzana Bečková
a Karel Řežábek, zpívá skupina Filia